

## Mäntsälän osavuosikatsaus 3/2023 ja talousarviomuutokset

Kunnanhallitus 30.10.2023 § 218

### Toimintaympäristö

Valtiovarainministeriön lokakuun julkisen talouden suunnitelman mukaan Suomen talous ei kasva tänä vuonna, kun hintojen ja korkojen nousu vähentää kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Suomi on taantumassa, mutta vuodelle 2024 ennustetaan jo hienoista kasvua. Vuodelle 2023 ansiotasoindeksin muutos on valtiovarainministeriön ennusteen mukaan 4,3 % ja kuluttajahintojen muutos on tätä suurempi 6,2 %. Vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia, kun hintojen nousu hidastuu ja kotitalouksien tulot kasvavat.

Vuonna 2023 työttömyysasteen ennustetaan olevan 7,1 prosenttia. Vuonna 2024 työllisyysasteen ennustetaan olevan 73,8 prosenttia ja työttömyysaste 7,2 prosenttia.

Kuntatalouden tila pysyy kuluvana vuonna ennätysvahvalla tasolla, johtuen lähinnä vanhoilla veroperusteilla maksettavien verotulokertymien tälle vuodelle tuomista verohännistä. Kuntien ja kuntayhtymien kehitysarvio 2024–2027 on kuitenkin heikentynyt viime kevään ennusteesta selvästi. Kuntasektorin investoinnit huomioiva rahoitusjäämä jää 2024–2027 selvästi alijäämäiseksi ja kuntien lainakanta nousee noin viidellä miljardilla eurolla. Kuntien talouden velkaantuminen johtuu kuntien mittavista investoinneista, henkilöstömenojen kasvusta sekä edelliseen kehitysarvioon nähden heikentyneestä verorahoituksesta.

Yleinen talouden taantuma, työttömyyden kasvu, rakentamisen pysähtyminen ja korkealla pysyttelevä inflaatio vaikuttavat negatiivisesti myös kunnan talouden edellytyksiin ja resurssien riittävyyteen sekä luo riskiä myös loppuvuoden ennusteiden toteutumiselle.

### Talouden toteutuminen 1.1.-30.9.2023 ja tilinpäätösennuste

Syyskuun ulkoisten toimintatuottojen toteutuma on 51 prosenttia ja ulkoisten toimintakulujen toteutuma on 74 prosenttia talousarviosta. Toimintakate on -42,4 milj. euroa, joka on 79 prosenttia talousarviosta (tasainen toteutuma 75 %).

Kunnan tilinpäätösennusteeseen on vaikuttanut kunta-alan palkkojen sopimusratkaisu, joka korotti palkkoja enemmän kuin talousarviossa osattiin arvioida. Palkkaratkaisun vaikutus näkyy erityisesti sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen henkilöstömenoja kasvattavana. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella kesäkuun ennusteen mukainen määrärahamuutos varhaiskasvatuksen henkilöstömenoissa ei ollut riittävä, mutta ennustettu ylitys pystytään kattamaan palvelualueen muilta tulosalueilta ja muista menoista.

Tekninen ja elinvoimapalvelualueella ei tehty vielä kesäkuun ennusteen perusteella talousarviomuutoksia. Tarpeet ovat tämän jälkeen täsmentyneet. Ehnroosin koulun leasingvuokrien korottuminen korkotason muuttuessa ja kiinteistövero nostaa toimitilapalvelujen

vuoden 2023 kustannuksia arviolta n. 0,3 milj. euroa. Kuntatekniikassa joitain alun perin investointeihin kirjattuja menoja on kirjattu käyttötalouteen kustannusten jäädessä alle aktivointirajan. Kustannukset ovat ylittymässä alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluiden, asiantuntijapalveluiden, jätehuoltomaksujen sekä kaluston osalta yhteensä 0,23 milj. eurolla. Myös tulojen osalta ennustetaan 0,15 milj. euron alitusta metsänmyyntivoittojen jäädessä ennustettua alhaisemmaksi. Muutokset heikentävät toimintakatetta yht. 0,68 milj. eurolla.

Hallintopalvelujen tulosalueiden arvioidaan pysyvän kokonaisuudessaan muutetussa talousarviossa pysyvien vastaavien myyntivoittoja lukuun ottamatta, joiden arvioidaan alittavan talousarvion 0,37 milj. eurolla.

Esitetyt talousarviomuutokset käyttötalouteen heikentävät tilikauden tulosta yhteensä 1,05 milj. euroa.

Kuntaliiton lokakuun alussa julkaiseman verotuloennusteiden mukaan Mäntsälän kunnallisveroennuste on kevään arviota heikompi. Kunnallisverotuotot kuitenkin ennustetaan kasvavan talousarvioon verrattuna 0,86 milj. euroa. Ennusteen mukaan kasvua tulee kaikkiin muihin verolajeihin paitsi yhteisöverotuottoon, joka arvioidaan tippuvan 0,2 milj. euroa talousarviosta. Kunnallisverotuottoja arvioidaan tulevan 0,6 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Tämä johtuu palkkasumman parantuneesta kehitysarviosta.

Kiinteistöveroennusteeseen ei ole kevään jälkeen tullut muutosta. Ennusteen mukaan kasvua tulee 0,48 milj. euroa, joka johtuu rakennusten verotusarvojen kasvusta, koska niiden jälleenhankinta-arvoja on korotettu. Muutos parantaa kiinteistöveron verovuosisikohtaista tuottoa noin 170 miljoonalla eurolla koko kuntatasolla.

Verotuloennusteeseen esitetään tehtävän seuraavat talousarviomuutokset vastaamaan ennusteita:

- kunnan tuloverot +0,61 milj. euroa
- osuus yhteisöveron tuotosta -0,23 milj. euroa
- kiinteistövero +0,48 milj. euroa
- yhteensä + 0,86 milj euroa

Esitetyt muutokset tuloslaskelmaosaan verotulojen osalta parantavat tilikauden tulosta 0,86 milj. euroa. Talousarviomuutokset yhteensä vaikuttavat vuosikatetta heikentävästi 0,19 milj. euroa.

Poistojen osalta tilinpäätösennuste on päivittynyt toteutuneiden investointien osalta. Poistoja arvioidaan toteutuvan ennakoitua 0,7 milj. euroa vähemmän.

Keusoten kuntayhtymän purkaminen etenee ja loppuselvitys on tulossa päätöksentekoon vuoden lopulla. Purkamishetkellä olevien kuntayhtymän varojen ja velkojen osalta kunta alustavien laskelmien mukaan olisi saamassa kuntayhtymän purkamisesta varoja enemmän kuin on kuntayhtymän taseessa velkoja. Kuntayhtymän purkamisesta ennustetaan syntyvän n. 1,4 milj. euron tuloutus. Talousarviomuutosesitys tuodaan tästä loppuselvityksen kanssa samassa yhteydessä käsittelyyn. Mikäli Keusoten loppuselvitystä ei

ehditä käsittelemään vuoden loppuun mennessä kuntien valtuustoissa, siirtyy purkamisen ensi vuodelle.

Tilinpäätösennuste vuodelta 2023 on näiden muutosten jälkeen 7,8 milj. euroa ylijäämäinen.

### **Investoinnit, rahoitusosa ja lainakanta**

Investointimenoja on toteutunut 30.9.2023 tilanteessa yhteensä 6,8 milj. eurolla. Investointeja arvioidaan toteutuvan yhteensä 10,8 milj. eurolla. Investoinneissa on ennustettuja menojen ylityksiä joissakin hankkeissa, joiden osalta ne arvioidaan pystyttävän kattamaan investointimäärärahojen kokonaisuudesta.

Kunnan lainakanta oli 30.9.2023 tilanteessa 104,5 milj. euroa eli n. 5000 euroa asukasta kohti. Konsernin lainakanta 30.9.2023 tilanteessa on n. 169 milj. euroa (8090 euroa/asukas). Kunnan lainakanta on kasvanut 31.12.2022 tilanteesta 8,1 milj. eurolla johtuen kunnan Nivos Verkot Oy:lle otetusta ja edelleen lainatusta 15 milj. euron tilapäisestä lainasta. Laina maksetaan pois marraskuun lopussa, jolloin Nivos Verkot Oy lainaa sen edelleen itsenäisesti. Kunnan ennustettu lainakanta 31.12. tilanteessa on 89,7 milj. euroa.

Valmistelija Talousjohtaja Samola Riitta, riitta.samola@mantsala.fi

Esittelijä Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus Kunnanhallitus

- Merkitsee osavuositarkastuksen 3/2023 tiedoksi ja esittää sen edelleen valtuustolle.
- Esittää valtuuston hyväksyttäväksi esittelytekstin mukaisesti seuraavat määrärahamuutokset:
  - käyttötalouden toimintamenoihin lisäyksiä +0,53 milj. euroa jakaantuen seuraavasti:
    - toimitilapalvelut + 0,3 milj. euroa
    - kuntatekniikka + 0,23 milj. euroa
  - käyttötalouden toimintatuottoihin vähennyksiä -0,52 milj. euroa jakaantuen seuraavasti:
    - kuntatekniikka -0,15 milj. euroa
    - yleishallinto -0,37 milj. euroa

Esitetyt määrärahamuutokset heikentävät toimintakatetta 1,1 milj. eurolla.

- tuloslaskelman verotuloihin esitetään lisäyksiä yhteensä 0,86 milj. euroa jakautuen seuraavasti:
  - kunnan tuloverot +0,61 milj. euroa
  - osuus yhteisöveron tuotosta -0,23 milj. euroa
  - kiinteistövero +0,48 milj. euroa

Esitetyt muutokset yhteensä heikentävät vuosikatetta ja tilikauden tulosta yhteensä 0,19 milj. euroa.

Käsittely Talousjohtaja Riitta Samolaa kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Liite 1. Osavuositarkastus 3/2023

Liite 2. Hallintopalveluiden tavoitteiden toteutuminen 1.1.-30.9.2023

Kunnanvaltuusto 13.11.2023 § 92  
2/02.01.00/2022

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto päättää seuraavasti

- Merkitsee tiedoksi osavuositarkastuksen 3/2023.
- Hyväksyy esittelytekstin mukaisesti seuraavat määrärahamuutokset:
  - käyttötalouden toimintamenoihin lisäyksiä +0,53 milj. euroa jakaantuen seuraavasti:
    - toimitilapalvelut + 0,3 milj. euroa
    - kuntatekniikka + 0,23 milj. euroa
  - käyttötalouden toimintatuottoihin vähennyksiä -0,52 milj. euroa jakaantuen seuraavasti:
    - kuntatekniikka -0,15 milj. euroa
    - yleishallinto -0,37 milj. euroa

Esitetyt määrärahamuutokset heikentävät toimintakatetta 1,1 milj. eurolla.

- tuloslaskelman verotuloihin esitetään lisäyksiä yhteensä 0,86 milj. euroa jakautuen seuraavasti:
  - kunnan tuloverot +0,61 milj. euroa
  - osuus yhteisöveron tuotosta -0,23 milj. euroa
  - kiinteistövero +0,48 milj. euroa

Esitetyt muutokset yhteensä heikentävät vuosikatetta ja tilikauden tulosta yhteensä 0,19 milj. euroa.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Liite 1. Osavuositarkastus 3/2023

Liite 2. Hallintopalveluiden tavoitteiden toteutuminen 1.1.-30.9.2023